

Rigsantikvaren tilsigter repræsentation af universiteterne og de godkendte lokalmuseer i Fortidsminderrådet. Det påses ved samråd mellem rigsantikvaren og fredningsstyrelsen, at Fortidsminderrådet kan få en hensigtsmæssig sammensætning af fagligt kvalificerede inden for forhistorisk og historisk arkæologi.

Rådet får forelagt spørgsmål om frigivelse af fortidsminder og vrage i henhold til naturfredningslovens § 48 og forslaget pkt. 4. Rådet får ligeledes forelagt programmer for fredningsstyrelsens restaureringer af fortidsminder. Rådets opgaver vil fremgå af den forretningsorden, der som bekendtgørelse vil blive fastsat ud fra bilag nr. 2 til Møllmannudvalgets betænkning.

Til nr. 2

Forslaget medfører en tilpasning af loveteksten til den fastlagte opgavefordeling.

Til nr. 3

Bestemmelsen om beskyttelse af fortidsminder på søterritoriet afløses efter forslaget af en ny § 49 i naturfredningsloven.

Til nr. 4

Den hidtidige § 49 omhandler beskyttelse af fortidsminder, der fremkommer under jordarbejde. Denne bestemmelse optages i museumsloven i henhold til forslaget om ændring af museumsloven.

Den ny § 49 afløser efter forslaget den hidtidige § 48, stk. 3, og reglerne i lov om historiske skibsvrage m.v. om bevaring af vrage på det sted, de er sunket. Bestemmelsen er således en konsekvens af den gennemførte ressortomlægning og følger en indstilling fra udvalget vedrørende samarbejdet mellem fredningsmyndighederne og museerne (Møllmann-udvalget), idet forslaget medfører en ligestilling af beskyttelsen af de faste fortidsminder på havbunden og de historiske skibsvrage m.v.

Forslaget nødvendiggøres af forslaget i museumsloven om ophævelse af lov om historiske skibsvrage.

Bestemmelsen fastlægger beskyttelsen af fortidsminder og vrage på stedet, herunder at beskadigelser, ændring, flytning m.v. kræver tilladelse fra fredningsstyrelsen, mens statens ejendomsret for genstandene og afleveringspligten til tilfældigt optagne genstande er fastsat i museumsloven i lighed med de tilsvarende danefæregler, der gælder for det danske landområde.

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til den hidtidige § 48, stk. 3, idet der dog er foretaget en udvidelse af bestemmelsens gyldighedsområde til at gælde såvel territorialfarvandet som den del af kontinentalsoklen, der ligger 24 sømil fra de basislinjer, hvorfra det ydre territorialfarvand måles. Endvidere er beskrivelsen af de beskyttede anlæg kompletteret med den udtrykkelige angivelse af, at bestemmelsen finder anvendelse på bopladser på havbunden.

For så vidt angår fastlæggelsen af gyldighedsområdet omfattede den hidtidige § 48, stk. 3, alene søterritoriet, idet man ved denne bestemmelses indførelse i 1969 ikke mente, at der fandtes fortidsminder af betydning uden for søterritoriet, ligesom det på daværende tidspunkt ikke skønnedes, at beskyttelsesbehovet for evt. fortidsminder uden for territorialfarvandet var påtrængende.

I den mellemliggende periode har man imidlertid fået vished for, at der findes fortidsminder i betydeligt omfang uden for territorialfarvandet. Disse fortidsminder er i øvrigt ofte meget rige på velbevarede genstande fra stenalderen, fordi f.eks. organisk materiale som træ, skind, knogler o.lign. er bevaret.

Med den stigende udnyttelse af havområderne til anlægsvirksomhed, udnyttelse af havbundens ressourcer og fritidsformål og med de langt mere avancerede tekniske muligheder for at gennemføre aktiviteter på havbunden er beskyttelsesbehovet vokset.

Forslaget anvender territorialfarvandet og den tilstødende del af kontinentalsoklen som gyldighedsområde. Derved får reglerne et anvendelsesområde, der bedre svarer til området, hvor Danmark regulerer aktiviteter på havbunden bl.a. i form af råstof- og energiindvinding. Herved lever reguleringen også op til den foreløbige tekst til en europæisk konvention om beskyttelse af undervandskulturarven, der er under udarbejdelse efter en rekommendation, som Europarådet i 1980 gav for fastlæggelsen af beskyttelsesområder for undervandskulturarven. Afgrænsningen må ligeledes anses for at opfylde retningslinjerne i artikel 303 i FNs havretskonvention, der fastslår kyststaternes pligt til at beskytte undervandskulturarven.

Norge, USA og andre lande udøver allerede en sådan regulering i forbindelse med koncessioner for udnyttelse af havbundsressourcerne, og som nævnt er netop den danske havbund rig på fortidsminder, der ud fra såvel dansk som international videnskabelig målestok må anses for særdeles bevaringsværdige. Udover den direkte anvendelse af bestemmelsen må dens principper på tilsvarende